

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Dziecka
Marek Michalak

ZEW/500/10-1/2009/ESn

Warszawa, 27 lipca 2009 roku

Pan
Andrzej Wojtyła
Główny Inspektor Sanitarny
ul. Długa 38/40
00-238 Warszawa

Wielce Szanowny Panie Ministrze,

Od kilku lat Rzecznik Praw Dziecka występuje w sprawie dotyczącej ciężaru noszonych przez uczniów tornistrów i plecaków. Problem nadmiernego obciążenia jest dostrzegany zarówno przez środowisko szkolne, jak i medyczne.

Przypomnę, że w Polsce od stycznia do maja 2003 roku oddziały higieny dzieci i młodzieży powiatowych stacji sanitarno – epidemiologicznych dokonywały pomiaru ciężaru tornistrów dzieci w wieku szkolnym (klasy I, II, III szkoły podstawowej). Przyjęto wówczas dopuszczalny ciężar dla młodzieży poniżej 16 roku życia, zawarty w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 1 grudnia 1990 r. w sprawie wykazu prac wzbronionych młodocianym (Dz. U. Nr 85, poz. 500 z późn. zm.) Dla chłopców wynosił on 5 kg, dla dziewcząt – 3 kg. Pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej przyjęli umownie 3 kg, jako dopuszczalny ciężar tornistra dla dzieci w wieku szkolnym.

Biorąc pod uwagę zakres norm masy ciała dzieci w wieku 7- 9 lat (wartości między 3 a 97 centylem) obu płci, umowny ciężar plecaka – 3 kg zawiera się w przybliżeniu w zakresie 6,3 – 16,7% masy ciała dziecka. Z uzyskanych danych wynikało, że 44,2% tornistrów dzieci z miast i 37, 7% tornistrów dzieci ze wsi przekroczyło umowną wagę.

Powyzsze dane wskazują, że tornistry dzieci w polskich szkołach przekraczają przyjęty dopuszczalny ciężar. Należy podkreślić również fakt, iż pomiaru tego dokonywano na próbie dzieci wyłącznie w młodszym wieku szkolnym.

Szkoły, w ramach realizacji zadań oraz posiadanych możliwości metrażowych i finansowych, podejmują działania sprzyjające rozwiązaniu problemu takich jak: przemyślany przez nauczycieli wybór programu nauczania (wraz z obudową), równomierne obciążenie zajęciami w poszczególnych dniach tygodnia, zakup szafek, dodatkowych kompletów podręczników. Podjęmą również działania profilaktyczne.

Wydawcy po wielu apelach kierowanych do nich już przez Panią Minister Edukacji Narodowej (to także skutek wcześniej dokonanego pomiaru ciężaru tornistrów), przyjęli konkretne rozwiązania w odniesieniu do dzieci najmłodszych – uczniów klas I - III. Okładki produkowanych podręczników mają najczęściej charakter broszurowy, nie zwiększający ich wagi. Podręczniki są opracowywane w postaci niewielkiej objętości zeszytów, przeznaczonych na 1 lub 2 miesiące nauki. Niestety brak takich rozwiązań dla grupy wiekowej obejmującej uczniów klas starszych szkoły podstawowej i gimnazjum.

Dlatego wydaje się szczególnie istotne, aby zostały podjęte prace w kierunku ustalenia norm odnoszących się do dopuszczalnego ciężaru tornistrów/plecaków szkolnych.

Proponowane uregulowania mogłyby wesprzeć w działaniach wszystkich, dla których ważne jest zdrowie dzieci, stając się szansą na przyjęcie praktycznych systemowych rozwiązań. Podręczniki do poszczególnych przedmiotów, dla tej grupy uczniów, liczą zazwyczaj ok. 200 lub powyżej 200 stron. Ich uzupełnieniem są zeszyty ćwiczeń, z których uczniowie korzystają także podczas lekcji. Ponadto starsi uczniowie nie mają, w bardzo wielu przypadkach, możliwości pozostawiania przyborów na terenie szkoły. W związku z czym ich plecaki, a co się z tym wiąże – kregosłupy - są dodatkowo obciążone.

Podniesiony problem wymaga uwagi, gdyż przywołane we wstępie rozporządzenie zostało uchylone nowym aktem normatywnym - rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 sierpnia 2004 roku w sprawie wykazu prac wzbronionych młodocianym i warunków ich zatrudniania przy niektórych z tych prac (Dz. U. Nr 200, poz. 2047 z późn. zm.) - wdrażającym postanowienia dyrektywy Rady 94/33/WE z dnia 22 czerwca 1994 r. w sprawie ochrony pracy osób młodych (Dz. Urz. WE L 216 z 20.08.1994), które nie zawiera wspomnianych regulacji.

Stąd obecnie nie ma punktu odniesienia w zakresie dopuszczalnego ciężaru tornistrów/plecaków szkolnych. Ma on charakter umowny. W roku 2005 stanowisko w tej sprawie przedstawił Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy, zgodnie z którym ciężar szkolnego plecaka nie powinien przekraczać 10-15 % masy ciała dziecka.

W związku z tym, że sprawy zdrowia i prawidłowego rozwoju fizycznego dzieci są dla mnie bardzo istotne, mając na uwadze upoważnienie do występowania w interesie dzieci, określone przepisami art. 10 ust. 1 pkt 2 oraz 10 a ust. 1 ustawy z dnia 6 stycznia 2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz. U. Nr 6, poz. 69 z późn. zm.) proszę o zajęcie stanowiska w sprawie zasadności ewentualnych zmian w przepisach prawa oraz podjęcia działań, jeśli zostaną uznane za niezbędne.

o wypracowaniu norm
Michał Górecki

mgr P. F. Rakha
+ Dyr. B. Sobociński

Warszawa, dn. 2009-08-06

GLÓWNY INSPEKTOR SANITARNY
Andrzej Wojtyła

GIS-ZP-HD-076-9-WO/09

Pan Marek MICHALAK
Rzecznik Praw Dziecka

szanowny Panie Ministrze;

Uprzejmie informuję, że Państwowa Inspekcja Sanitarna zgodnie z zapisami ustawy z dnia 14 marca 1995 r. z póź. zm. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej sprawuje m.in. **nadzór nad warunkami higieny procesów nauczania i wychowania oraz nad warunkami higieniczno sanitarnymi w placówkach oświatowo wychowawczych.**

Od paru lat podejmujemy działania zmierzające do wypracowywanie skutecznych rozwiązań we współpracy z innymi resortami i instytucjami w/w zakresie zdrowia publicznego. Szczególnie istotne są działania podejmowane we współpracy z resortem edukacji zmierzające do poprawy zarówno warunków higieniczno - sanitarnych w placówkach pobytu dzieci i młodzieży, a także zmierzające do uproszczenia przepisów regulujących wymagania wobec różnych podmiotów i dostosowywania ich do aktualnych potrzeb i wymogów.

Jednym z elementów ww. działań jest opracowanie nowej metodyki oceny higieny procesów nauczania uczenia się z uwzględnieniem oceny warunków, jakie zapewnia szkoła uczniom szkół podstawowych w tym m.in. możliwości pozostawiania przyborów i podręczników przez uczniów na terenie placówek.

W związku z tym, że ujednolicona ocena wprowadzanych rozwiązań zostanie wprowadzona przez kierowany przeze mnie urząd, a przeprowadzana będzie przez Państwową Inspekcję Sanitarną na terenie całego kraju od nowego roku szkolnego to jej wyniki i ich analiza będą możliwe do przedstawienia po pewnym okresie stosowania.

Ponadto uprzejmie informuję, że podjąłem działania zmierzające do wydania stanowiska w oparciu o opinie ekspertów, które określi zalecane normy obciążenia uczniów tornistrami/plecakami szkolnymi.

W związku z powyższym uważam, że obecnie nie ma potrzeby przygotowywania proponowanej normy prawnej w/w sprawie, która wiązałoby się z trudnością określenia zarówno adresata tej normy (uczeń, rodzic, nauczyciel czy dyrektor szkoły) jak i również sposobu jej egzekwowania.

z powrotem;

Andrzej Woityła

mgr p. t. Rolka
+ p. E. Smajek

Warszawa, dn.

2009-09-01

GŁÓWNY INSPEKTOR SANITARNY
Andrzej Wojtyła

GIS-ZP-076-9/WO/09

Pan Marek Michałak
Rzecznik Praw Dziecka

Marek Michałak

Uprzejmie informuję, że Państwowa Inspekcja Sanitarna zgodnie z zapisami ustawy z dnia 14 marca 1995 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej sprawuje m.in. nadzór nad warunkami higieny procesów nauczania i wychowania oraz nad warunkami higieniczno-sanitarnymi w placówkach oświatowo-wychowawczych.

W ostatnim czasie urząd, którym kieruję podejmuje działania zmierzające do wypracowywania skutecznych rozwiązań we współpracy z innymi resortami. Szczególnie istotne są działania podejmowane we współpracy z resortem edukacji zmierzające do poprawy zarówno warunków higieniczno-sanitarnych w placówkach pobytu dzieci i młodzieży, jak i również nowelizacji przepisów regulujących wymagania wobec podmiotów i dostosowywania ich do współczesnych wymogów.

Jednym z elementów ww. działań było opracowanie nowej metodyki oceny higieny procesów nauczania i uczenia się z uwzględnieniem oceny warunków, jakie powinna uczniom zapewnić szkoła, w tym m.in. możliwości pozostawiania przyborów i podręczników przez uczniów w placówce. W związku powyższym pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej od nowego roku szkolnego będą uwzględniali powyższe wymogi w ocenie placówek.

Wyniki kontroli i ocenę szkół ww. zakresie prześlę Panu Rzecznikowi po zakończeniu roku szkolnego 2009/2010.

Ponadto uprzejmie informuję, że podjąłem działania zmierzające do wydania stanowiska w oparciu o opinie ekspertów, w zakresie obciążenia uczniów tornistrami/plecakami szkolnymi.

Andrzej Wojtyła

Główny Inspektor Sanitarny
ZUP
Przemysław Biłski
Zastępca Głównego Inspektora Sanitarnego